

Statens vegvesen

Byutredningene 2025

Mandat

Innhold

1. Innledning	3
2. Hensikt med byutredningen.....	3
3. Framdrift.....	4
4. Innhold	5
5. Metode og verktøy	6
6. Forhold til andre utredninger.....	6
7. Organisering av arbeidet.....	7

1. Innledning

[Nasjonal transportplan 2025–2036](#) beskriver at det skal gjennomføres byutredninger i de fire største byene som har byvekstavgift. Det skal være faglige utredninger, som skal ligge til grunn for reforhandling av byvekstavgiftene.

Statens vegvesen mottok oppdraget om å gjennomføre byutredninger fra Samferdselsdepartementet i juni 2025.

«Vi ber Statens vegvesen om å lede arbeidet med å gjennomføre forenklede byutredninger. Det skal skje i samarbeid med Jernbanedirektoratet, de aktuelle statsforvalterne og lokale myndigheter, og skal resultere i et oppdatert og omforent faglig grunnlag for kommende reforhandlinger av byvekstavgiftene. Formålet er å vise hvordan det enkelte byområdet kan nå nullvekstmålet gjennom ulike virkemiddelpakker. Føringerne om byvekstavgifter i meldingen om Nasjonal transportplan 2025–2036 skal ligge til grunn. Det forventes at partene stiller med nødvendig datagrunnlag og ressurser til arbeidet. Beregnings- og analysearbeidet ledes av Statens vegvesen. Det forutsettes spesielt at kommunene bidrar aktivt i arbeidet med arealdataverktøyet. Arbeidet avgrenses i første omgang til de fire største byområdene»

I dette mandatet beskrives krav til innhold, organisering og framdrift for byutredningen for Nord-Jæren.

2. Hensikt med byutredningen

Oppdraget for byutredningene 2025 er gitt som et [supplerende tildelingsbrev til Statens vegvesen](#).

Det primære hensikten med byutredningene 2025 er at det skal være det faglige grunnlag for reforhandling av byvekstavgiftene. Samferdselsdepartementet skriver i oppdraget at det er behov for å oppdatere byutredningene for å ta høyde for endringer i framskrivninger og prognoser, og for å tilpasse arbeidet med byvekstavgiftene til de økonomiske rammene og føringerne om virkemiddelbruk som er beskrevet i NTP 2025–2036.

Hovedmålet med byutredningene er å vise hvordan det enkelte byområdet kan nå nullvekstmålet gjennom ulike virkemiddelpakker. I utredningsarbeidet er det lagt opp til å vise effekten av ulike kombinasjoner av tiltak. Det konkluderes ikke med én

anbefaling. Endelig sammensetning av tiltakene skal avgjøres i reforhandlingene av byveksttatalene.

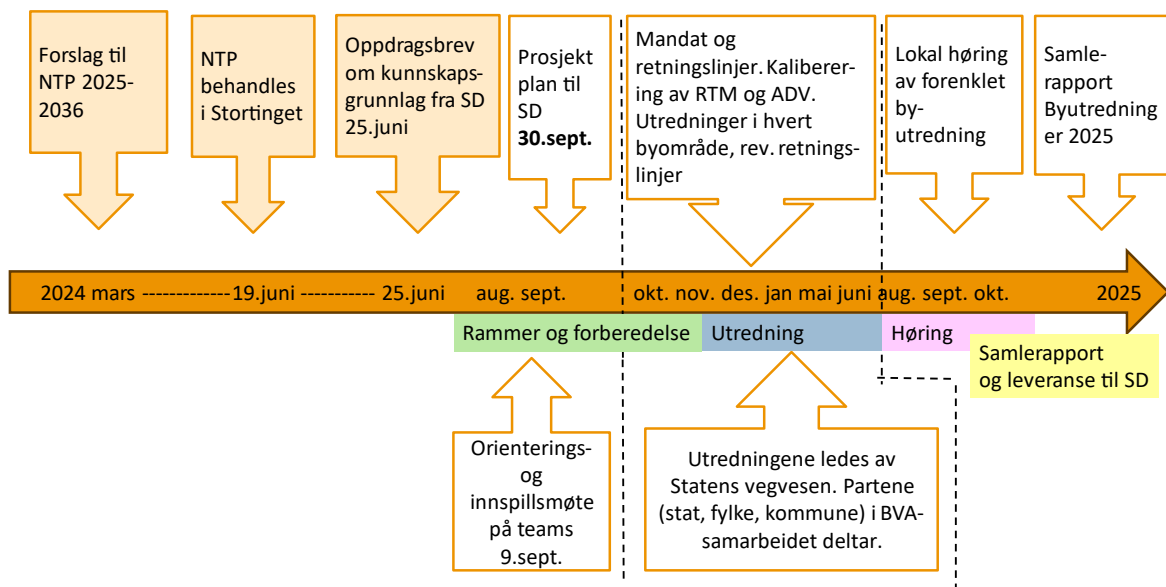
3. Framdrift

Arbeidet skal ferdigstilles og presenteres i en rapport for hvert byområde og i en samlerapport for alle fire byområder.

Byutredningene skal overleveres til Samferdselsdepartementet 15. desember 2025, som vist i overordnet tidsplan. Byutredningene skal ligge til grunn for reforhandlingene.

Overordnet tidsplan:

Tidslinje og prosess for Byutredninger 2025 - Organisering og tidsplan

Detaljert tidsplan:

Grov tidsplan Aktivitet	2024						2025												
	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov. des.	jan.	feb.	mars	april	mai	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	des.	
Forankring - mandat - styringsrammer																			
Notat tidsplan, organisering og rammer																			
Teamsmøte med lokale parter				Uke 37															
30 sept. Prosjektplan til SD				Uke 39															
Tekniske retningslinjer for beregning																			
Kalibrering av personmodell og godsmatrise																			
Etablering av referansebane ADV på SSB 2024 framskrivninger																			
MP 1. Sammensetning av arealbruksalternativ										Uke 4									
MP 2. Sammensetning av virkemiddelpakker										Uke 4									
MP 3. Gjennomgang av første analyseresultat											Uke 14-15								
MP 4. Første utkast til rapport.												Uke 22-23							
MP 5. Siste utkast rapport til styringsmøte byvekst													Uke 27-28						
Lokal høring med høringsfrist														Uke 33		Uke 43			
Oppsummeringsrapport																		Uke 45	
																			Uke 51

4. Innhold

Hovedinnholdet i byutredningene:

1. **Beskrivelse av dagens situasjon, forventet utvikling og utfordringer**
Aktuelle temaer er trafikk, klimagassutslipp, arealutvikling, luftforurensning og trafikksikkerhet.
2. **Behovsanalyse knyttet til nullvekstmålet**
For eksempel forventet utvikling av transportbehov.
3. **Strategier og aktuelle tiltak for å oppnå nullvekstmålet**
Alle typer av lokale tiltak skal inngå, uavhengig av hvilket forvaltningsnivå som er ansvarlig. Dette omfatter
 - a. *Arealbruk*
 - b. *Kollektivinfrastruktur og tilbud*
 - c. *Sammenhengende hovedveinett for sykkel med god kobling til kollektivnettet, og særlig knutepunktene, skal også beskrives.*
 - d. *Tilrettelegging for mikromobilitet, el-sparkesykler, el-sykkel, syklende og gående, samt infrastruktur og drift.*
 - e. *Bilregulerende tiltak (parkeringsregulerende tiltak, brukerbetaling, hastighetsnivå, kapasitet og liknende) og eventuell omlegging av vegsystem*
 - f. *Prising (treffsikre bompenger, kollektivtransport)*
 - g. *Holdningsskapende arbeid og mobilitetsplanlegging*
 - h. *Aktuelle veg- og jernbaneinvesteringer (NTP 2025–2036)*
 - i. *Eksisterende og nye teknologiske løsninger som kan ha innvirkning på valg, tidspunkt for gjennomføring og/eller effekter av tiltak*
4. **Næringstrafikken**
Det skal beskrives hvordan næringslivstrafikkens behov kan ivaretas. Aktuelle tiltak for næringslivets transporter skal også vurderes opp mot nullvekstmålet for persontransport med bil.
5. **Knutepunktsfunksjon**
Byutredningene skal også vise hvordan byområdene fortsatt skal ivareta sin knutepunktsfunksjon og sørge for at gjennomgående nasjonal og regional gods- og persontransport sikres framkommelighet.
6. **Virkemiddelpakker**
*Det skal gjøres analyser av flere mulige virkemiddelpakker for å nå nullvekstmålet i personbiltrafikken. Dersom partene ønsker å definere mer ambisiøse mål enn nullvekstmålet for personbiltrafikk må dette komme i tillegg til analyser av nullvekstmålet, og gjennomføres av lokale parter.
Måloppnåelse knyttet til andre mål (for eksempel miljø, framkommelighet mv) kan*

omtales, men nullvekstmålet er hovedmålet i utredningen.

7. Analyser og beregninger

Det skal gjennomføres transportanalyser og enkle samfunnsøkonomiske beregninger av de ulike pakkene av tiltak der det er mulig. Dette kan eventuelt suppleres eller gjøres med kvalitative vurderinger. Det skal ikke konkluderes med én anbefaling i utredningen.

Hvilke tiltak som skal gjennomføres avgjøres gjennom reforhandling av byveksttatalene. Tidsperspektivet for analysene i byutredningene er vil være beskrevet i retningslinjene

Transportanalyser og samfunnsøkonomiske beregninger skal så langt som mulig gjennomføres med den samme metodikk og ved bruk av de samme verktøyene. Dette gjør det mulig å sammenligne utredningene, sammenstille i samlerrapport og få et likartet grunnlag for reforhandling om byveksttatalene.

5. Metode og verktøy

Transportetatene har en felles metodikk for transportanalyser og samfunnsøkonomiske beregninger som skal brukes i byutredningene. Det er imidlertid også behov for supplerende analyser, for eksempel når det gjelder nytten av gange- og sykkeltiltak.

Arealdataverktøyet skal brukes i arbeidet for å vurdere virkningene av arealbruk og parkeringsrestriksjoner. Det forutsettes spesielt at kommunene bidrar aktivt i arbeidet med arealdataverktøyet.

Det vil bli etablert egne retningslinjer for metoder og verktøy, samt forutsetninger for beregningene. Statens vegvesen vil, i samarbeid med Jernbanedirektoratet, Statsforvalterne og Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD), utarbeide retningslinjene for metodebruk og analyser. Utviklingen av retningslinjene vil skje i dialog med lokale parter (kommuner og fylkeskommuner). Arbeidet vil skje parallelt med oppstart av byutredningsarbeidet. Det vil legges opp til en fleksibel tilnærming slik at det tas hensyn til problemstillinger som dukker opp underveis i arbeidet med utredningene.

6. Forhold til andre utredninger

Analysene og beskrivelsene skal så langt som mulig ta utgangspunkt i eksisterende data og utredninger. NTP 2025–36, og underlagsmateriale som er utarbeidet i NTP-prosessen er et viktig utgangspunkt for byutredningene.

Det må tidlig i arbeidet lokalt i hvert byområde utarbeides en oversikt over eksisterende data og utredninger som arbeidet med byutredninger skal ta utgangspunkt i slik at det kan gjøres en vurdering av hvordan de ulike analysene forholder seg til hverandre.

7. Organisering av arbeidet

Arbeidet med byutredningen skal skje lokalt i tett samarbeid mellom lokale parter. Statens vegvesen, transportavdeling vest skal ha ansvaret for å lede arbeidet. Endelig prosjektorganisering og gjennomføringsplan avklares i samarbeid med de lokale partene. Lokal styringsgruppe og lokal administrativ gruppe for Nord-Jæren informeres og involveres underveis i arbeidet. Lokale parter får byutredningen på lokal høring.

En representant fra hver av partene inviteres til å delta i prosjektleders koordinerings-/arbeidsgruppe. Partene kan selv beslutte om de her vil la en representere flere av partene. Det forutsettes i tilfelle at det løpende informeres videre.

Prosjektet har følgende milepæler som det vil bli rapportert på til lokal styringsgruppe:

MP 1. Sammensetning av arealbruksalternativ
MP 2. Sammensetning av virkemiddelpakker
MP 3. Gjennomgang av første analyseresultat
MP 4. Første utkast til rapport
MP 5. Siste utkast rapport til styringsmøte byvekst

Tidsplan for hver milepæl er beskrevet i tidsplanen ovenfor.

Styringsgruppen kan delegere til administrativ gruppe å behandle milepæler.

Statens vegvesen utarbeider utkast til mandat for byutredningen og forankrer dette i styringsgruppen for byvekstarbeidet. Statens vegvesen vedtar endelig mandat.

Statens vegvesen, transportavdeling vest tar initiativ til oppstart av arbeidet så snart mandatet er vedtatt.

Den lokale utredningen skal være ferdigstilt innen uke 28 2025.

Følgende organisasjonsplan legges til grunn for arbeidet med byutredningene:

